د شمال ګډېدونکي هلکان

Sayed Yaqub Ibrahimi :**Author**
شته من زبرځواکان تنکي ځوانان د ساعت تیرولو او جنسي اړیکولپاره ساتي په داسې حال کې چې ځايي چارواکي ددې عمل په ودرولو کې بېوسي دي.
:"د چا سپي خوښيري، د چا ښځې. زما هلکان خوښيري."

هغه لکه د نورو مخ په زیاتیدونکو خلکو له ډلې څخه دی، چې "بچه بازي" کوي. بچه بازي اورده مخينه لري. د بشري حقونو مدافعينو او ديني عالمانو هغه غندلې ده، چې دادی يو ځل بيا په پرتله ييز ډول په کرار شمالي افغانستان کې بيا راژوند کيري.

هلکان د زورورو لويانو له خوا ساتل کيري او په ځانګړو ودونو او محفلونو کې يي نڅوي او له هغه وروسته پرې جنسي تيرى کوي. دا هلکان چې د "بچه بې ريش" په نوم ياديري له څوارلس کلنی څخه بيا تر شل کلنی پورې دا هلکان ساتل کيږي .

څلورځلوېښت کلن الله داد وويل: "ما د خپلې ځوانۍ پر مهال يو بچه بې ريش درلود، چې په ټولې سيمې کې يې نوم درلود. هغه د کوترې په څېر نځل... د هغه ځاى چا تر اوسه نه دى نيولاى. ما هغه درې کاله وساته او کله چې بالغ شو، نو پرې مې ښود."

الله داد د کلونو په اوږدو کې زيات شمېر هلکان ساتلي و. هغه وايي چې خپل دا شوق يي خوښيري. هغه وويل: "ما واده کړى، خو له ښځو څخه مې هلکان خوښيري. دلته غونډو او محفلونو ته ښځه څوک له ځان سره نه وړي او نه يې څوک نڅولاى شي. دا هلکان زمور د وقار "سمبول" دى."

بچه بازي د هلکانو د "خاوندانو" له خوا چې د "کاته " په نوم ياديري په لويو کوټوکې جوړيري، چې "خوشخانې" ورته وايي. کاته ګان هلته خپل انډيوالان او دوستان راغواړي او د

نڅاوو سيل کوي. له نڅا وروسته د شپې ناوخته هلکان زياتره د جنسي تيري په موخه د نژدي انډېوالانو په واک کې ورکول کيري.

الله داد د هلکانو د تېر ايستلو په اړه څرګندوني کوي او وايي: "لومړى په يو کلي کې هلکان خوښوو او وروسته يي په چل او ول ځانته راکارو. يو شمېر يي د پيسو لپاره له مور سره پاتې کيري. هغوى ته هره مياشت پيسې ورکوو او د هغې په وړاندې چې يې هرکله وغواړو له مور سره پاتې کيري. هغوى تل له مور سره نه وي. هغوى خپل کارونه هم کوي، خو په محفلونو کې له مور سره وي."

هغه وويل، که کوم هلک ونه غواړي، چې بچه بې ريش شي، نو څوک يي په زور نه شي اړ ايستلاى. هغه په ټينګار وويل: "مور په هغه زور نه شو راوړلاى. يوازې زبرځواکان تل له ځان سره هلکان ګرځوي."

بچه بازان خپل هلکان د ودونو غونډو ته له ځان سره وړي، ترڅو نورو خلکو ته يي وښيي.

الله دادد د خبرو په دوام وويل: "کله چې محفَل پيل شي، هلکانو ته ځانګړې جامې اغوستل کيري، چې "جامن" نوميري. وروسته ورته مزاري زنګونه په پښو کې تړل کيري او له ساز سره نڅا کوي."

هغه وويل، يو شمېر نڅاوې مشهورې دي، چې هر يو يي خپل، خپل تالونه لري. که چېرته يو هلک ونه ناځي يا خراب ونڅيري، نو خاوند يي په لرګي وهي.

الله داد وويل: "مور بايد دا کار وکړو. مور په دې هلکانو باندې پيسې لګوو، ددې لپاره بايد هغوى وناځي."

د الله داد اوسنی هلک، چې 16 کاله عمر لري، مرکې ته حاضر نه شو.

یو بل بچه باز خپل هلک ته وویل، چې مرکه وکړي، خو هغه خپل نوم څرګند نه کړ.

نوموړی چې سترګې برېښېدې، وویل: "زه بېګاه ګډېدلی یم. له یوکال راهیسي دا کار کوم. بله چاره نه لرم. زه بېوزلی یم. پلار مې مړ شوی دی. دا ما او زما کورنۍ ته د ډوډۍ د موندلو یوازېنۍ لاره ده. زه کوښښ کوم، چې ښه وناڅم، په تېره په لویو محفلونو کې. خلک په ما پیسې شیندي. زه یې وروسته ټولوم. کله ناکله مې له ځان سره بازار ته وړي او ښې جامې راته اخلي."

د هلکانو د ساتلو دود یوازې د افغانستان په شمال کې نه دی، بلکې د افغانستان په سهیلي برخو کې هم دود دی، چې د طالبانو سخت اصول په کې پلي کیږي.

په شمال کې هغې ته ورته بندیزونه نه شته او له څو کالو راهیسي په کې زیاتوالی راغلی دی.

د کندوزاوسیدونکي بازګل وویل: "بچه بازۍ په دې وروستیو کې ډېره زیاته شوې ده او اوس هم مخ په زیاتېدو ده. پخوا به خلک شرمېدل او په پټه به یې داکار کاو. خو اوس په دې کار نه شرمیږي او په ښکاره په دې محفلونو کې ونډه اخلي."

هغه وویل، دا کار د څو لاملونو له مخې زیات شوی دی. یو لامل یې د ځایي زورمندانو ژور اغېز دی، چې بچه بازۍ د خپل وقار یو سمبول بولي.

د ملېشو دې قوماندانانو باید خپلې وسلې سپارلې وای او بې وسلې شوی وای، خو لکه چې آی ډبلیو پي آر رپوټ ورکړی و، زیات شمېر یې لا اوس هم هلته شته او د زور او ځواک له لارې ولسي خلک ډاروي.

بازګل وویل، بېوزلي ددې کار بل لامل دی، چې له امله یې دا هلکان په لومو کې نښلي. حکومت ددې ستونزې په له منځه وړلو کې پاتې راغلی دی او په پولیسو باندې خلک باور نه کوي.

هغه وویل: "پخوا به یوازې د ګوتو په شمار خلکو هلکان ساتل. اوس هرڅوک یو هلک لري او حکومت پرې غوږونه نه ګروي. خبره تر دې کچې رسېدلې، چې هیڅ یو محفل د هلکانو له نڅا پرته نه تر سره کیږي. که څوک په واده کې هلکان ونه ګډوي، نو خلک ورته ښه نه وايي. دې کارد هلکانو اخلاق خراب کړي دي او که چېرته په دې هکله کوم ګام پورته نه شي، نو ښايي چې همداسې دوام ومومي."

د یو شمېر خلکو لپاره د بچه بې ریش لرل د وقار او عزت مانا لري.

د بغلان د ولایت استوګن، په نصرو بای مشهور، نصرالدین وویل: "زه هغومره بډای نه یم. خو یو څه شته من یم. زه غواړم، څومره چې شوني وي، هغومره بچه بې ریش ولرم. په دې توګه چې کله ودونو ته ځم، نو له چا پاتې رانه شم."

نصرو بای ټینګار کوي، چې د هلکانو ګډول یو ښه دود دی.

هغه وویل: "دا ښه کار دی. موږ خپل فرهنګ لرو. په بهرنیو هېوادونو کې ښځې ګډیږي. موږ خپلې ګډا ګانې لرو، چې د نړۍ په بل ځای کې نه پیدا کیږي."

د ملېشو قوماندانان او نور خلک د ښاپسته هلکانو پېر او پلور کوي او د بچه بازۍ محفلونه د بازار په توګه کاروي.

د بغلان ولايت د اندراب د ولسوالۍ يواوسيدونکي، نيک محمد، چې زياتره د هلکانو د ګډا غونډو ته ورځي او خپله بچه بې ريش نه لري، وويل: "زياتره خلک خپل هلکان په ودونو کې نڅوي. که د چا کوم يو خوښ شو، نو پيسې ورکوي او هغه اخلي. د محفل په پای کې بچه بې ريش نوی خاوند پيدا کوي."

هغه وويل، په دې پېر او پلور کې ډېرې زياتې پيسې لاس په لاس کيږي.

نيک محمد د نصرو بای په څېر د خلکو مينه او رغبت د بچه بازۍ د دود يوه برخه بولي.

هغه وويل: "قوماندانان زياتره خپل هلکان بازار ته وړي او د نورو قوماندانانو د پخسولو لپاره ورته ښکلې جامې اخلي. کله خو ورته موټر هم اخلي. دا کار هغوی ته ډېر ښه نوم ورکوي."

ديني عالمان دا دود غندي او هغه تر ټولو ستره ګناه بولي.

د تخار د ولايت يو ديني عالم، مولوي غلام رباني وويل: "د هلکانو ګډول او په هغوی باندی جنسي تيری په اسلام کې په کلکه منع دی. هغه خلک چې دا کار کوي بايد سخته سزا وګوري. هغوی بايد له غره راوغورځول شي او سنګسار شي."

ځايي چارواکي ددې کار زياتوالی مني، خو د مخنيوي چاره يې نه شي کولای.

د بغلان ولايت د څارنوالۍ رئيس، حفيظ الله خالقيار وويل: "هو، بچه بازي، په تېره بيا د خوست اوفرنګ او اندراب په ولسواليو کې ډېر زيات رواج لري. هلکان په زوره نڅول کيږي. په هغوی باندې جنسي تېری کيږي او آن د هغوی پېر او پلور کيږي. په بچه بې ريشانو باندې جنګونه کيږي. داکار ورځ په ورځ زياتيږي او د يو ناتار کچې ته رسيبږي."

خالقيار وويل، څارنوالان په دې هکله څه نه شي کولای. هغه شکايت وکړ: "پوليس او ولسوالان له موږ سره په دې کا رکې مرسته نه کوي. هغوی موږ ته د هغوی دوسيې نه راليږي. ځکه موږ کوم کار نه شو کولای."

هغه وويل، د مليشو ښکېل قوماندانان هغومره زور لري، چې آن پوليس هغوی ته ګوته نه شي نيولای.

هغه وويل: "په دې کار کې ځايي قوماندانان ښکېل دي او د هغې ننګه کوي. هغوی پيسې لري، زور لري او وسلې لري. نه پوليس او نه ځايي خلک له ډاره هغوی ته څه ويلای شي."

له دې سره سره خالقيا ر وويل، چې هغه دې کار ته ژمن دی او تر اوسه يې يو شمېر بريالیتوبه هم تر لاسه کړي دي.

هغه وويل: "موږ په دې موضوع کې ډېر جدي يو. دا کار د قاون خلاف دی. د هغې سرته رسوونکو ته بايد سزا ورکړ شي."

د بغلان ولايت مرکز د پلخمري په ښا رکې په دې وروستيو وختونو کې پوليسو د بچه بازۍ په يوې غونډې چپاو وکړ او 30 تنه يې ونيول. خالقيار وويل: "د هغوی دوسيې اوس په ستره محکمه کې تر جريان لاندې دي. موږ ددې کار ځو تنه مجرمين بنديان کړي دي."

د تخا رولايت د امينت مشر، جنرال سيداحمد سامع هم د اړوندو چارواکو او خلکو د مرستې د نشتوالي له امله سر وټکولو.

هغه وويل: "د بچه بازۍ هرمرکز مو چې موندلای، بند کړی مو دی. موږ سږکال اوه قضيې د ولايت څارنوالۍ ته استولې دي."

پوليس همدومره کار کولای شي. سامع وويل: "دا عمل په دې ولايت کې هغومره اوږده مخينه لري، چې ځايي خلک ورته د يو دروند دود په سترګه ګوري او له موږ سره مرسته نه کوي. دا زموږ د کار په وړاندې يو لوی خنډ دی."

د کندوز د ولايت د امينت امر، جنرال اسدالله امر خيل ددې عمل د مخنيوي لپاره د خلکو مرسته اړينه بولي. تر اوسه په دې ولايت کې له دې عمل سره د تړاو له امله 27 تنه بنديان شوي دي.

د بشري حقونو د خپلواک کميسون لپاره د افغانستان د شمالي برخې مشر، محمد ظاهر ظفري ددې عمل په وړاندې د حکومت په بېوسېتوب باندې خپګان څرګند کړ.

هغه وويل: "له بده مرغه بايد ووايم، چې دا راز ګڼا، جنسي تېری او آن د هلکانو پلورل د ځو کلونو راهيسې روان دی. دا يو ناوړه رواج دی. په دې عمل کې ښکېل هلکان معمولا بېوزلي، کوچني يا پتيمان وي. هغوی د خپل اقتصادي څرنګوالي له مخې دې کار ته اړ ايستل کيږي."

"دا عمل هم د بشرپالنې او هم د قانون له مخې ټکان ورکوونکی دی. هغه هلکان چې دا کار کوي، ډېره خرابه راتلونکي لري. هغوی تل شرميږي او د يو بېکاره انسان په توګه لويږي، چې ټولنې ته ګواښ رامنځته کوي. حکومت په دې اړه هيڅ ګام نه دی پورته کړی. له کوچنيانو څخه ناوړه ګټه اخيستنه لا تر اوسه هم روانه ده."

خالقيار هم د بچه بې ريش د زيان په هکله په همدې اند دی او وايي، چې دا کار د هغوی هويت له منځه وړي.

هغه وويل: "که چېرته ملګري ملتونه او حکومت په دې هکله جدي ګامونه پورته نه کړي، د کوچنيانو او نيشه يي توکو د قاچاق مخه ونه نيسي او مجرمانو ته سزا ورنه کړي، نو ښايي چې بيا يې مخه نيول ناشوني وي."
Location: افغانستان

Source URL: https://iwpr.net/ps/global-voices/d-shml-kddwnkhy-hlkhn